

MEDICINA D'OCCITÀNIA

ALAIN GUY I LOUIS DULIEU: PARTICIPACIÓ OCCITANA EN EL PRIMER CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA DE 1970

DOMÈNECH I LLABERIA, Edelmira

Acadèmica numeraria de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

RESUM: Es dona notícia de la participació dels professors A. Guy i L. Dulieu en el Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana de 1970. Alain Guy, professor de Fisiologia a Tolosa va contribuir amb aspectes sobre les idees de Josep Letamendi. Louis Dulieu va tractar principalment del col·legi de Girona a Montpeller. La seva presència va suposar un suport dels intel·lectuals occitans al congrés.

Paraules clau: Medicina Occitània. Alain Guy. Louis Dulieu. Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana.

RESUMEN: Noticia de la participación de los profesores A. Guy y L. Dulieu en el Primer Congreso Internacional de Historia de la Medicina Catalana de 1970. Alain Guy, profesor de Fisiología en Toulouse contribuyó con aspectos sobre las ideas de Josep Letamendi. Louis Dulieu trató principalmente del colegio de Gerona en Montpeller. Su presencia supuso un soporte de los intelectuales occitanos al congreso.

Palabras clave: Medicina Occitania. Alain Guy. Louis Dulieu. Primer Congreso Internacional de Historia de la Medicina Catalana.

*

Quan el doctor Ramon Sarró va acceptar ser l'organitzador d'un Congrés d'Història de la Medicina Catalana, el primer, aviat hi va posar la seva empremta personal i la seva capacitat d'organització, amb una visió pròpia, que anava més enllà del que en principi hagués pogut estar. Va voler que fos un congrés internacional. Això, en l'any 1969, quan es van començar les tasques, no era fàcil, vist el tema i la situació política. Sarró va acceptar demanar l'autorització per fer el congrés (que aleshores era obligatòria), i després ja va tirar pel dret.

En aquesta visió internacional va buscar en part la col·laboració de personalitats eminents en el camp de la història de la medicina i la cultura, que eren amics o coneguts. Així

Adalberto Pazzini, antic president de la Societat Internacional d'Història de la Medicina (SIHM), Louis Dulieu, que n'era el secretari general, i Alain Guy professor de la universitat de Tolosa de Llenguadoc (Toulouse), conegut per les relacions amb el pensament de Letamendi.

A més va voler que el congrés tingués dues seus, la inaugural i d'actuació, que fou a Barcelona, i la final de clausura, a Montpeller. Aquest hàbit de començar en un lloc i fer la clausura en un altre s'ha mantingut altres vegades, ara ja més aviat poques. En aquest escrit es vol comentar l'aportació d'aquests dos savis occitans, Alain Guy i Louis Dulieu en el congrés de Barcelona de 1970. A més Sarró, ja s'ha remarcat alguna altra vegada, introduí també versos de Frederic Mistral en el propi programa del congrés i en alguna sessió. El congrés es va fer entre el dilluns 1 de juny de 1970 i el diumenge dia 7, aquesta sessió a Montpeller.

Alain Guy era professor d'història de la filosofia de la Facultat de Lletres i Ciències Humanes de la Universitat de Toulouse (Le Mirail) i director d'un equip de recerca (CNRS) sobre la Filosofia en llengües espanyola i portuguesa. Ja havia publicat, l'any 1956 per l'editorial Privat, un llibre important sobre "*Les philosophes espagnols d'hier et d'aujourd'hui*". La seva intervenció es va fer en forma de conferència magistral en una sessió memorable al saló daurat de la Diputació, a l'edifici actual del govern de la Generalitat, a les dotze del migdia, sobre el tema "*Le génie de Letamendi et la philosophie catalane*". (Act. I. 409-434).

Louis Dulieu, que fou secretari general de la SIHM, de 1964 a 1984, va fer la seva intervenció, també en forma de conferència, el dijous dia 4 de juny a les 12 del migdia a la sala Gimbernat de l'Acadèmia, que recordem-ho, aquell any feia el bicentenari. El tema va ser "*Le Collège de Girone à Montpellier*". (Act. IV, 89-105). També va fer una comunicació sobre "*Arnaud de Villeneuve et les doctrines médicales au Moyen Âge*" (Act. I, 204-210).

Ara aquí no és farà l'anàlisi d'aquestes aportacions, sinó que es vol recordar, ni que sigui breument, alguns aspectes de la personalitat i l'obra d'ambdós amics occitans de la cultura catalana.

Louis Dulieu ha estat una personalitat important en el panorama dels historiadors de la medicina del seu temps, a nivell mundial. Per això va ser durant vint anys, de 1964 a 1984, secretari general de la SIHM. Havia nascut l'any 1917 i va actuar principalment com a metge militar, el que li portà alguns desplaçaments, però tingué una llarga residència a Montpeller. Així es va dedicar principalment, i durant gairebé cinquanta anys, a l'estudi de la rica història de la medicina montpellerina. Cal dir, o recordar, que

Montpeller va tenir durant molts anys l'escola de medicina de més prestigi del món, principalment a la baixa edat mitjana.

L'any 1942, quan tenia vint-i-cinc anys, va publicar un text sobre "*Charles-Louis Dumas (1765-1813)*", nascut a Lió, però membre important de l'escola de Montpeller. El 1953 apareix un dels seus llibres clàssics i més citats, "*Essai historique sur l'H pital Saint Eloi de Montpellier (1183-1950)*", estudi important sobre aquesta institució. Publica també un llibre sobre l'internat en els hospitals de Montpeller en els segles XVIII a XX, editat el 1958 i el 1968, i alguns altres escrits, entre ells un ben conegut sobre Ambroise Par .

Però la gran obra, "monumental" de Dulieu són els llibres sobre la Farmàcia (1973), la Cirurgia (1975), la facultat de ciències (1981), i sobretot la Medicina a Montpeller, en aquest cas set toms, en onze volums, entre els anys 1975 i 1999. Tenen una gran quantitat d'informació, la cita de les fonts originals, moltíssimes il·lustracions, que el fan un dels grans textos monogràfics de la història de la medicina, atesa la alta qualificació m dica que va tenir Montpeller. També el 1985 va fer un llibre sobre "*Les h pitaux de Montpellier et leur histoire*".

Dulieu era un home més aviat retret, un gran treballador, ordenat en els seus papers. L'any 1950 va ser elegit membre de l'*Académie des Sciences et des Lettres*. Va morir, amb vuitanta-sis anys, el mes de novembre de 2003. Se li ha dedicat un carrer a la vila de Montpeller.

Alain Guy fou un personatge diferent. No era metge sinó professor de filosofia a la universitat de Tolosa. El vaig conèixer a la primera meitat de la d cada dels anys cinquanta, en un curs per correspondència per alumnes de final de batxillerat al Liceu Franc s de Barcelona. Els alumnes f iem treballs i ell ens els corregia. Des d'aleshores hi vaig mantenir una relació personal bona, però potser poc continuada. Alguna vegada que venia a Barcelona va estar a casa. Conservo dedicat, des de gener de 1957, el seu llibre sobre els filòsofs espanyols.

Letamendi fou un dels metges filòsofs, esmentats per Carreras Artau, que van atreure l'atenció d'Alain Guy. D'aquí en ve l'afinitat de tema amb Sarr , el letamendista modern més important entre nosaltres. Cal dir que Sarr  no va ser pas l'únic en enlluernar-se per Letamendi, i que el neoletamendisme, al red s del neohipocratism, va tenir una certa difusió. Guy, des del camp de la filosofia, més aviat descriptiva que no pas analítica del fons del complex pensament letamendi , s'hi va interessar.

En una nova edició, de 1995, a la col·lecció *Que sais-je?*, número 3.008, sobre "*La Philosophie Espagnole*", un compendi de 126 pàgines, segueix esmentant Letamendi i el

seu vitalisme. I també, en pàgines veïnes, a Marià Cubí, Pere Mata, Giné i Partagàs, Suñer i Capdevila, Diego Ruíz.

Home laboriós, després va fer molts més treballs sobre el tema, i ran de la seva mort, quan ja estava “à la retraite”, a Narbona-plage, ha estat ben recordat per alguns deixebles espanyols.

Aquí, en el congrés de 1970, va ser un nexa important entre el pensament d'un professor occità, i el pensament d'un dels metges, amb una visió pròpia i personal de la medicina, basada en les arrels hipocràtiques, però amb molta riquesa personal, que fou Josep Letamendi.

En el conjunt de la seva obra, al marge dels metges filòsofs, destaca com a línia evolutiva l'estudi inicial d'alguns escriptors castellans. Així el treball sobre “*La pensée de Fray Luis de León: contribution à l'étude de la philosophie espagnole au XVIe siècle*”. Després, la línia cap els més moderns, principalment Unamuno i Ortega, i encara l'ampliació portuguesa i a l'Amèrica llatina, que va analitzar més cap al final del seu temps. Però en bona part centrat bastant al voltant de la Universitat de Salamanca (de Fray Luis a Unamuno). També entre els seus deixebles espanyols fou més actiu el nucli de Salamanca, destacant més els escrits, ran de la seva mort, d'Antonio Heredia Soriano.

Des del punt de vista vital cal dir que Alain Guy havia nascut a La Rochelle l'any 1918, va estudiar a la Sorbona i a Grenoble, fou deixeble entre altres de Jean Sarrailh i Jacques Chevalier, i fou professor a la universitat de Tolosa de Llenguadoc. Va morir a Narbona, amb vuitanta anys, el 7 de novembre de 1998. La seva biblioteca especialitzada la deixà a la Biblioteca Nacional de París, i està en el centre Pompidou. El 1986 havia estat nomenat doctor Honoris Causa de la Universitat de Salamanca.

Alain Guy i Louis Dulieu: participació occitana en el primer Congrés d'Història de la Medicina ...

Sessió solemne a la Diputació de Barcelona en el Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana (juny de 1970). D'esquerra a dreta: el professor Dulieu, doctor Jiménez de Anta, professor Pazzini, doctor Alain Guy i el professor Sarró.